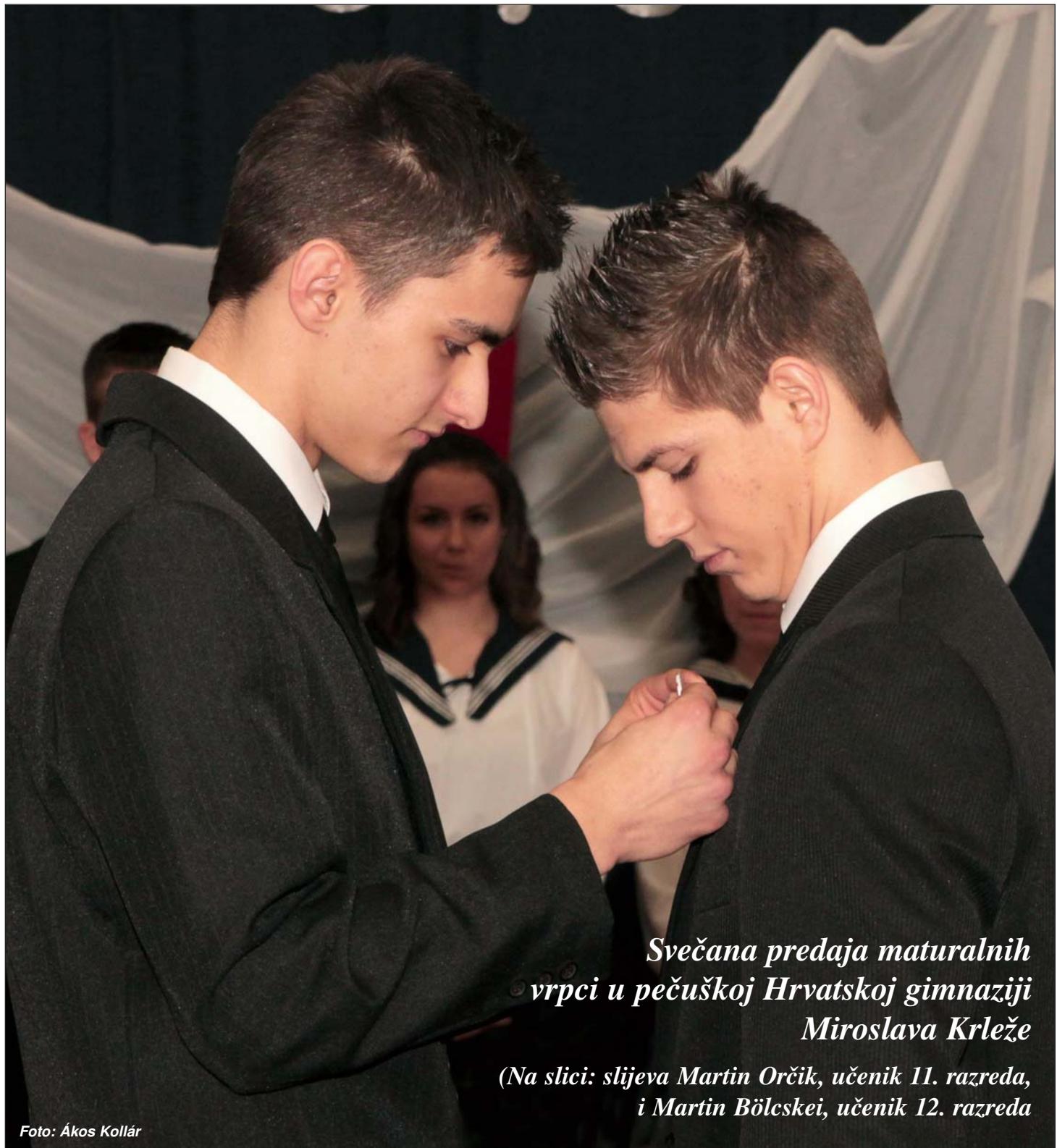

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIII, broj 8

28. veljače 2013.

cijena 200 Ft

*Svečana predaja maturalnih
vrpcí u pečuškoj Hrvatskoj gimnaziji
Miroslava Krleže*

*(Na slici: slijeva Martin Orčik, učenik 11. razreda,
i Martin Bölcskei, učenik 12. razreda)*

Komentar

„Ljude od srca razveseliti, to je božji dar!“

Ova rečenica leži u ovoljetnom igrokazu petroviskoga kazališnoga društva i ju izgovori glavni junak Karlo Brigović, odnosno Zoltan Kurcz, svojemu prijatelju, i po svojoj ulogi glumcu Pavi Lozariću, Laslou Škrapiću. U potpunosti ovako gluši izvadak iz teksta: „*Cisto je svejedno kakovu ulogu igra človik. Važno je da služi kulturi, pak jedno si zapameti: Ljude od srca razveseliti, to je božji dar!*“ Zanimljivo je da na domaćoj premijeri nijeispala od previše važnosti ova misao, ali u Hercegovcu na XIX. Dani hrvatskoga pučkoga teatra je dobila i drugo značenje. Naime to da svi ovi naši obični ljudi, bilo to u Koljnofu, Hrvatskom Židanu ili Petrovom Selu, jer na amaterski način u cijelom orsagu samo u Gradišću je živa hrvatska rič u teatru, darovani su božnjim darom. Gdo sad misli da je tako lako kazališće načinjati na hrvatskom jeziku, kako se vara. Jedan vanjski promatrač ki sidi prilikom premijere i lako se zabavlja uru dugo, ali dvi ure, pojma nima koliko truda, strpljenja i vremena je uloženo u ovo djelo, ne govoreći o naporu dugournih probov, živciranja, skubljenja, nesporazuma, putovanja još i u daleke kraje. I svako ljeto kad dojde nova sezona u gradišćanskoj igri na dasku, ne samo ja, nego i mnogi drugi čutu da ovi jednostavni, seoski ljudi nisu dovoljno pohvaljeni, dičeni, niti cijenjeni, ne samo u vlaščem selu nego ni širje. Čula sam i takove izjave da za igrokazače nek oni idu ki doma nimaju djela, zauzetosti, ali i sami su skloni zabavi, fešti i turnejam. Neki postavljaju i pitanje zašto se igra po hrvatski, zašto se ne ureduju dobri kusići na ugarskom jeziku. Od toga što se zgoda u ti djelaonica, u medjuvrmenu, ili za vrime priprave, ali koji značaj danas nosi jedna hrvatska komedija, velikodušno se šuti. Kvari se svaka strana našega života, jalnost poždrokne zdrav razum i zgublja se čvrst, čisti hrvatski karakter naših ljudi. Kad naše ne trpimo, ne podnosimo, i najlaglje je sjesti na predstavu, domon projti i potom ogovarati, sastaviti kritike i omalovažiti. Ovi ljudi su najgušće takovi ki ne vidu nikakove obaveze u pogledu na hrvatstvo i Hrvate, znaju „zdivati“ i na jezik, zato im služi pravim primjerom i sadašnji komad židanske grupe. Naš teatar najprije je svetinja za igrokazače, a morali bi to spoznati i sami gledatelji ki bi obavezno tribali za sve vrime pred očimi držati da su ovi čuvari hrvatske riči i diboke tradicije nešto posebno med njevimi redi. Od Boga su darovani. I pravoda poželjno bi bilo i zarizati u svist i pamet da svejedno koje su volje i starosti ovi glumci, naši su. I oni velikodušno, a važno je reći da i besplatno, ofriju sve svoje i kradu vrime od vlašće familije, samo za to da se pretvaraju u nešto, što u stvarnosti nisu i da vam, tebi i meni od srca daruju minute radosti, ali da nas razveselu u velikoj milosti Thalie, boginje kazališća.

-Tih-

Kao i svake godine, veljača je mjesec maturalnih vrpci, balova, ali i mnogih odluka koje moraju donijeti budući studenti, učenici završnih razreda srednjih škola, gimnazija. Nastaviti učenje ili raditi? Gdje raditi?! Što učiti, kako bi poslije i našli radno mjesto. Prijamni ispit u mnogome ovise o maturalnom uspjehu, kojem mnogi i prilagodavaju svoju stvarnost, bez obzira na želje. Do sredine ožujka treba izabrat i prijaviti se na visoke škole, fakultete... Mnogi se pitaju, ne samo djeca nego i roditelji; što izabrat, koja diploma vrijedi na tržištu rada. Imam osjećaj kako se rjetko tko pita, ili usmjerava svoje dijete da uči ono što želi i što voli, nego ga gura u škole za koje misli kako će s diplomom imati velika primanja. Doduše, rijetki su

Naravno, nije svejedno kakva je to diploma, gdje ste diplomirali i znate li strane jezike... Ne na razini položenih jezičnih ispita, to je malo. Psiholozi kažu kako struku trebate birati prema vlastitim interesima ako se želite dobro osjećati na radnome mjestu i raditi ono što volite. Svi

se kunu u znanje stranih jezika, i vjeruju ako barataće bar s tri-četiri, možete naći posao iz snova, ma gdje ga poželjeli. Stručnjaci preporučuju pogledati tržište rada prije prijave na fakultete i ako imate imalo sklonosti, izaberite jedno od mnogobrojnih deficitnih zamiranja. Nije svejedno studirate li u Beču, Budimpešti, Zagrebu ili Pečuhu, ovisi o tome što ste izabrali za studij. Izaberite najprestižnije fakultete u vašoj biračnoj struci, jer njih pohadaju najsposobniji, tamo ćete upoznati one koji će vas u poslu i životu pratiti. Ako nemate dovoljno novaca, i onda studi-

„Veljača je mjesec mnogih odluka koje moraju donijeti budući studenti, učenici završnih razreda srednjih škola, gimnazija. Nastaviti učenje ili raditi? Gdje raditi?! Što učiti, kako bi poslije i našli radno mjesto.“

osamnaestogodišnjaci koji znaju što hoće. Svaka čast onima koji imaju svoje želje i imaju sposobnosti i ostvariti ih. Zar je doista sve u primanjima? Osvrnemo li se oko sebe, kazat ćemo, dosta toga. U svakom slučaju diploma neće škoditi, dapače, s njome u ruci imate veće mogućnosti na tržištu rada.

rajte, to je najbolje ulaganje glede vlastite budućnosti. Budite otvoreni, komunikativni, spremni na izazove, učenje, nemojte zaboraviti kako se marljivošću mogu nadoknaditi mnogi nedostaci... Sve navedeno mladim ljudima savjetuju ovih dana.

Branka Pavić Blažetić

Petrovsko Igrokazačko društvo je minuli vikend gostovalo u Hercegovcu na XIX. Dani hrvatskoga pučkoga teatra, o tom više u narednom broju Hrvatskoga glasnika

Aktualno

Skromniji planovi za 2013. godinu

U Sumartonu je 6. veljače održana sjednica Hrvatske samouprave Zalske županije u proširenom sastavu s predstvincima članova Udruženja hrvatskih samouprava, odnosno s predsjedništvom Društva Horvata kre Mure kako bi se raspravljalo o zajedničkim programima u 2013. godini, odnosno o ovogodšnjoj predsmotri Međimurske popevke.

Na sjednici vijećnici Županijske samouprave nazočili su u punom sastavu, a nazočili su i predsjednici ili predstavnici svih hrvatskih samouprava, osim Kaniže. U početku je Ladislav Gujaš, predsjednik Društva Horvata kre Mure, izvijestio o pripremama predsmotre, Međimurske popevke. U međuvremenu predsmotra je održana 23. veljače u Sumartonu. Na predsmotru se prijavilo devet zborova i deset solista s izvornim pomurskim popijevkama i predanim notama. Priredba je održana po uhodanom scenariju s vođenjem programa na kajkavskome narječju, a izvođače je ocijenilo stručno povjerenstvo iz Međimurja. Po običaju, stručno je povjerenstvo izabralo izvođače koji će nastupiti na središnjoj smotri Međimurske popevke, odnosno na Dječoj smotri u Međimurju. Raspravljalo se o proračunu priredbe. Prema kalkulacijama organizacijskog odbora, troškovi predsmotre iznose nešto više od 500 tisuća forinta. Odlučeno je da će za organizaciju priredbe Županijska samouprava odvojiti 300 tisuća forinta iz svojega proračuna, a ostalo će se podmiriti iz proračuna Društva Horvata kre Mure, odnosno priredbu će potpomagati i Županijski institut za kulturu.

Slijedile su teme sjednice Županijske samouprave, o čemu je nazočne izvijestio dr. Jože Takač, predsjednik Županijske organizacije. Prema prethodno naznačenome dnevnom redu, trebalo je donijeti odluku o proračunu za 2013.g., izraditi godišnji plan programa za 2013. godinu, preinačiti ugovor Udruženja mjesnih hrvatskih samouprava Zalske županije, odnosno dati mišljenje o proračunu Skupštine Samouprave Zalske županije.

Županijska samouprava po svojim kalkulacijama svoj proračun za 2013. godinu odredila je u iznosu od 1.720 tisuća forinta, taj proračun sadrži i proračun Udruženja, kojemu je ovlaštena organizacija Županijska samouprava. Proračun se sastoji od državne potpore za područne narodnosne samouprave (ove je godine 429 tisuća forinta), od članarina članova Udruženja, koja ukupno iznosi 800 tisuća forinta, te računa i na diferenciranu potporu, odnosno još je ostalo iz prethod-

ne godine zajedno s Udruženjem 700 tisuća forinta. Potporu koju svake godine za udruženja daje Hrvatska državna samouprava Županijska samouprava nije uvrstila u proračun, naime iznos i prošle je godine doznačen na kraju godine, pa se ne zna unaprijed kakvih finansijskih mogućnosti će imati krovna organizacija. U raspravi o programima u 2013. g. ispostavilo se da će trebati skromnije razmišljati. Županijska organizacija pokušat će po svojim mogućnostima prirediti tradicionalne regionalne programe. Na sjednici je donesena odluka da će u suorganizaciji s mjesnim samoupravama pomagati Pomurski fašnik u Pustari, u te svrhe odvojila je 120 tisuća forinti, predsmotra Međimurske popevke, odnosno potpomagat će Hrvatski dan u okviru održanih manifestacija Dana sela Kerestura. Stigla je molba i od kaniške Hrvatske samouprave, da Županijska samouprava potpomaže Susret crkvenih zborova u korizmi, međutim Županijska samouprava zasada ne raspolaže s dovoljno materijalnih sredstava, pa je Susret odgođen za adventsko razdoblje. Vijećnici su se složili i u tome da će i nadalje pretplaćivati Hrvatski glasnik za hrvatska naselja, koja su učlanjena u Udruženje.

Predsjednik županijske samouprave zamolio je predstavnike bečehelske Hrvatske samouprave da se izjasne glede članstva Udruženja hrvatskih samouprava, naime njihova samouprava već dvije godine nije uplatila članarinu, i to krši statut Udruženja. Ako ne žele ostati članovi, trebaju predati pismenu molbu. Predsjednik bečehelske samouprave Tibor Kem zamolio je Udruženje za strpljenje kako bi se dogovorio i s ostalim članovima samouprave.

beta

BUDIMPEŠTA – Mađarski kardinal Péter Erdő primio je u srijedu, 20. veljače, 2013. godine, u nastupni posjet veleposlanika Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana.

Veleposlanik Grlić Radman zahvalio je kardinalu Erdőu na prijemu, te mu prenio pozdrave hrvatskog kardinala Josipa Bozanića. Izrazivši zadovoljstvo tradicionalno dobrim međususjedskim odnosima, napomenuo je kako je tome zasigurno pridonijela i višestoljetna povezanost Hrvata i Mađara kao dva prijateljska naroda. Također je izrazio uvjerenje kako će se i skorašnjim ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju dodatno produbiti odnosi i suradnja s Mađarskom. Kardinal Erdő zaželio je veleposlaniku Grliću Radmanu mnogo uspjeha u budućem radu, te iskoristio prigodu kako bi uputio svoje pozdrave kardinalu Bozaniću. Sugovornici su tijekom sastanka razmijenili i informacije vezane za vjersko djelovanje hrvatske katoličke zajednice u Mađarskoj, jednako kao i mađarske u Hrvatskoj, ponajprije u Budimpešti i Zagrebu, kao glavnim gradovima koji su po asimilacijskoj prirodi općenito najpogodeniji opadajućim trendovima kod manjinskih zajednica. Istaknuvši kako mađarski katolički vjernici s velikim interesom i poštovanjem pohode svetište Majke Božje Bistričke, kardinal Erdő kazao je kako, inspirirani time, i u Mađarskoj planiraju dodatno urediti postojeće svetište Mátraverebély Szentkút.

www.mvp.hu

BUDIMPEŠTA – Misa na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila, u budimpeštanskoj Vackoj ulici, služila se 24. veljače, s početkom u 17 sati. Misu je služio Arpad Horvat SJ.

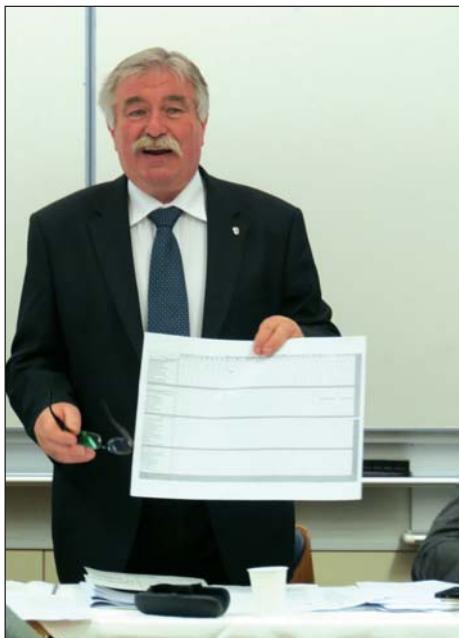
DOMBOL – Prema planovima, u tome će mjestu izgraditi reintegracijsko središte, naime sakupljeno je umalo 200 milijuna forinta na adventskoj akciji Ekumenske organizacije za pružanje pomoći. Organizacija će polovicu iznosa uložiti u program pod nazivom „Prilika za ljudi bez izgleda” u okviru kojeg će izgraditi reintegracijsko središte za pružanje pomoći obiteljima.

Prva redovita sjednica Skupštine HDS-a održana u Pečuhu

Usvojen Proračun Hrvatske državne samouprave, njezina Ureda i ustanova

Za ravnatelja Zavičaja d. o. o. ponovno izabran Tibor Radić, a za voditelja KPCO-a u Vlašićima na otoku Pagu Jozo Hari

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu, 15. veljače u prostorijama Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu održana je prva ovogodišnja redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave. Dodajmo da je tijedan prije održana zajednička sjednica skupštinskih odbora te usuglašavanje proračuna s voditeljima HDS-ovih ustanova. Od ukupno 29, sjednici Skupštine nazočilo je 16 vijećnika, a 13 ih je bilo odsutno. Pošto je utvrđen kvorum, Skupština je započela s radom.

Proračun HDS-a i ustanova stao je na ovaj komad papira u rukama HDS-ova predsjednika Miše Heppa

Na prijedlog predsjednika Miše Heppa, Skupština je jednoglasno prihvatile da se pismeno predloženi dnevni red pod razno dopuni s raspravom o časopisu Barátság, te s utvrđivanjem datuma upisa u dvije odgojno-obrazovne ustanove u održavanju HDS-a: Hrvatsku školu Miroslava Krleže u Pečuhu i Santovačku hrvatsku školu; nadalje pitanjem novog ugovora o iznajmljivanju prostorija u Ul. Nagymező 49, a da se na zatvorenoj sjednici uz izbor i imenovanje ravnatelja Zavičaja d. o. o. te voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Madarskoj, uvrsti izbor članova u Croaticin Nadzorni odbor. Drugih prijedloga, pitanja i primjedaba vezanih za predloženi dnevni red nije bilo.

Na početku sjednice, prije dnevnoga reda, Skupština je sukladno Zakonu o proračunu usvojila izjavu da Hrvatska državna samouprava iduće tri godine neće uzeti zajam za djelovanje, nadalje izvješće o privremenom gospodarenju HDS-a od 1. siječnja do 15. veljače ove godine.

Nakon toga Skupština je uz manje dopune, gotovo bez rasprave, za svega četrdesetak minuta jednoglasno usvojila sve pismeno podnesene prijedloge.

Uz usmenu dopunu predsjednika Heppa kako je proteklo malo vremena od početka godine, ali je bilo mnogo sadržaja, te da se pregovara o zamjeni zgrada radi premještanja pečuškoga Hrvatskog vrtića u zgradu blizu Hrvatske škole, Skupština je usvojila izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Prihvaćen je i prijedlog izmjene proračuna HDS-a za 2012. godinu, koje – pošto su konačno poznati okvirni podaci – potrebno je zbog obračuna oko preuzimanja Hrvatske škole Miroslava Krleže. Kako između ostalog stoji u izvješću, u tijeku je preuzimanje Zavičajne kuće u Lukovišću, a izmijenjeni su i osnivački dokumenti Ureda Hrvatske državne samouprave i ustanova. Prema odluci Skupštine, HDS je uputio pismo glavnom načelniku grada Budimpešte, te Glavnom odjelu za obrazovanje, zaštitu djece i mlađeži, u kojem je tražio očuvanje jedinstvenog obrazovnog i gospodarstvenog ustrojstva Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma. Tako će obrazovno središte i nadalje djelovati kao dosada, jedinstveno u gospodarstvenom, finansijskom pogledu i na polju narodnosnog odgojno-obrazovnog programa.

Prihvaćen je Plan poslovanja Zavičaja d. o. o. Kako smo čuli u usmenoj dopuni, ove se godine planiraju minimalna ulaganja koja se mogu izvesti iz vlastitih izvora. Kako ni ove godine neće biti gospodarskog rasta, to će se odraziti i na turizam. Međutim ako se ostvari 80 posto lanjskog poslovanja, onda će rezultati biti pozitivni. Naime zahvaljujući tome da su rashodi sporije rasli nego prihodi, 2011. godine ostvarena je skromna dobit od 29 tisuća kuna, a 2012. godine 45 tisuća kuna. Planom poslovanja za 2013. planira se devet tisuća noćenja (u odnosu na lanjskih osam tisuća), i dobit od 180 tisuća kuna.

Bez rasprave je prihvaćen i Plan poslovanja Nefrofitnog poduzeća Croatice za 2013. godinu, pri čemu je istaknuto da se pod točkom b) i c) posebno raspravlja o poslovanju Radija Croatice i Hrvatskoga glasnika. Naime HDS se unazad za 2011., 2012. i za 2013. godinu mora stručno obračunati s namjenskim sredstvima dobivenim za djelovanje medija, osim toga i sredstvima za izdavanje časopisa Barátság, koji se odlukom Saveza državnih samouprava ostvaruje u okviru HDS-a, odnosno Croatice. Dodajmo k tome opasku glavne i odgovorne urednice Hrvatskoga glasnika Branke Pavić Blažetin, koja je istaknula kako je za poslovanje

Skupštini se odazvalo 16 od 29 zastupnika HDS-a

Predsjednik HDS-a Mišo Hepp, zamjenica predsjednika Angela Šokac Marković i voditelj Ureda HDS-a Joso Solga

Hrvatskoga glasnika nadležan Croatincin ravnatelj, a ona može davati samo prijedloge. Ovo što je podnijela nije plan poslovanja, nego samo njezin prijedlog rada Hrvatskoga glasnika.

Skupština je pojedinačno raspravljala i prihvatile proračune svojih ustanova za 2013. godinu, među njima proračun Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu, Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske i Ureda Hrvatske državne samouprave.

Na molbu ravnatelja Muzeja u Prisiki, velečasnog Štefana Dumovića, Skupština je odobrila da se u proračun za ovu godinu uvrsti izdavanje troježične informativne knjižice, dvije ploče na ulazu i izlazu sela, bojanje zabata i prozora te nabava stolaca. Uz to je voditelj Ureda HDS-a dodao da se po zakonu mora riješiti i pitanje stručnog voditelja, a da po zakonu umirovljena osoba ne može biti zaposlenik. Pri tome je istaknuo da su u proračunu ustanove za status stručnog voditelja sredstva osigurana. Budući da Muzej ima ravnatelja, on može imenovati stručnog voditelja. Usljedila je rasprava o ukupnom proračunu Hrvatske državne samouprave, njezina Ureda i ustanova za 2013. godinu.

Skupština je prema pismenom prijedlogu s jednakim prihodima i rashodima od 782 069 000 forinta prihvatile Proračun Hrvatske državne samouprave, njezina ureda i ustanova za 2013. godinu. Među prihodima iz državnoga proračuna ističu se sredstva za djelovanje Hrvatske državne samouprave i medija 144 500 000 forinta, za djelovanje odgojno-obrazovnih ustanova 356 183 000 forinta, a za podupiranje HDS-ovih ustanova 57 500 000 forinta.

Među rashodima najveći iznos proračuna čine plaće zaposlenih (335 554 000 forinta), doprinos na plaće (90 098 000 forinta), i materijalni izdaci (297 000 000). Unutar rashoda najviše se izdvaja za finansiranje ustanova, sveukupno 508 316 000 forinta, i to prema ovome: Hrvatska škola Miroslava Krleže u Pečuhu 250 635 000, Santovačka hrvatska škola 172 207 000, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj 14 025 000, Hrvatski klub Augusta Šenoe 9 475 000, Ured HDS-a 49 470 000, Muzej sakralne umjetnosti 6 251 000, Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata iz Mađarske 6 253 000 forinta. Osim toga u proračunu se planiraju sredstva za već tradicionalne sadržaje, primjerice za podupiranje raznih izdanja, podupiranje izdavanja knjiga putem natječaja, za troškove tradicionalnih kulturnih, odgojno-obrazovnih, vjerskih i sportskih priredaba.

Pod dnevnom točkom „razno“, Skupština je donijela odluke o iznajmljivanju prostorija u Ul. Nagymező 49. s dosadašnjim iznajmljivačem pod novim imenom, nadalje o tome da se stručni Odbor za odgoj i obrazovanje ovlasti za odobrenje temeljnih dokumenata, između ostalog pravilnika, odgojnog, pedagoškog programa i drugog, ako do toga dođe između dvije skupštine.

Na kraju je još istaknuto kako su u tijeku pregovori oko zamjene zgrada radi smještanja Hrvatskog vrtića u susjedstvu Hrvatske škole u Pečuhu, za što će HDS dobiti bespovratna sredstva u iznosu od 120 milijuna forinta. Nadalje planira se uređivanje športskog dvorišta Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu. Projekt vrijedan 80 milijuna forinta ostvario bi se zajedničkom potporom Mađarske i Hrvatske. Od mađarske vlade dobili su pismo namjere o potpori od 40 milijuna forinta, a potporu će dobiti ako drugi dio s istim iznosom osigura matična Hrvatska.

Budući da Hrvatska državna samouprava ima pravo na dva člana, odlukom Skupštine na zatvorenoj sjednici u tročlani Nadzorni odbor Croatice izabrane su Jelica Pašić Drajkó i Anica Kővágó. Kako saznajemo, sa strane Saveza Hrvata u Mađarskoj za člana Odbora izabran je Ivan Gugan.

Na temelju pristiglih natječaja Skupština je na zatvorenoj sjednici donijela odluke o izboru i imenovanju ravnatelja Zavičaja d. o. o. i voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata iz Mađarske u Vlašićima na otoku Pagu.

Kako saznajemo, na raspisane natječaje prijavio se po jedan kandidat. Za ravnatelja Zavičaja d. o. o. na četiri godine opet je izabran Tibor Radić, dosadašnji ravnatelj, kojemu je tako produžen mandat, a za voditelja KPCO-a izabran je Jozo Hari.

SANTOVO, PEČUH

Objavljeni upisi u hrvatske odgojno-obrazovne ustanove

Pošto ih je na posljednjoj sjednici potvrdila i Skupština, ustanove u održavanju Hrvatske državne samouprave objavile su upisne rokove za 2013/2014. godinu. Upisi u santovački Hrvatski vrtić bit će od 18. do 22. ožujka, a u prvi razred Hrvatske škole od 4. do 8. ožujka. Upisi u pečuški Hrvatski vrtić Miroslava Krleže bit će od 19. do 21. ožujka, a za prvi razred osnovne škole od 27. do 28. veljače. Dodajmo kako je usmeni prijamski ispit za pečušku Hrvatsku gimnaziju održan 23. veljače, a za opravданo odsutne učenike naknadni ispit će biti 1. ožujka, s početkom u 14 sati.

OBAVIJEŠT

U organizaciji Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Hrvatske državne samouprave, u subotu, 13. travnja 2013. godine u baranjskome Mišljenu priređuje se VI. Hrvatski državni malonogometni kup.

Momčadi se mogu prijaviti iz šest županija i glavnoga grada.

Svi Hrvati, ljubitelji nogometa, ako ste zainteresirani, prijaviti se možete kod predsjednika područnih samouprava (Bačka – Joso Šibalin, Baranja – Mišo Šarošac, Šomod – Jozo Solga, Zala – Jože Takač, Jursko-mošonsko-šopronska ž. – Štefan Kolosar, Željezna ž. – Štefan Krizmanić, Budimpešta – Anica Petreš Németh).

PUSTARA – Ohrabrivši se iznimno uspješnim Fašničkim balom, mladi u suradnji s Hrvatskom samoupravom priredit će plesnu zabavu povodom Dana žena, 9. ožujka, u domu kulture. Svirat će poznati Mura band. Ulagnice za 3000 forinta mogu se kupiti u mjesnoj trgovini (dućanu).

Gradišće pred „Lijepom našom“

Andraš Handler: „Ja mislim da je velika i dobra stvar da se moremo prezentirati pred hrvatskom javnošću, a što je još važnije da će se prik emisije i hrvatski gledatelji upoznati s činjenicom da Gradišćanski Hrvati ne živu samo u Austriji nego i u Ugarskoj i Slovačkoj!“

Gradišćanski Hrvati se pripravljaju na dvodnevno javno snimanje popularne folklorne emisije Hrvatske radiotelevizije „Lijepom našom“ u Šopronu. MKB Arena u dotičnom gradu 8. marcu, u petak, od 19 sati čeka publiku na gala program, pri kom će nastupati razni tamburaški sastavi, tancosi i klape s područja povijesnoga Gradišća (Austrije, Ugarske i Slovačke), a uz to i velika imena s hrvatske estrade. U Šopronu će gostovati Šima Jovanovac, Antonija Šola, Gazde, Željko Krušlin, Kruška iz grupe Latino i Kićo Slabinac. Za detalje smo pitali Andraša Handlera, predsjednika Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj.

Andraš Handler

Kako je došlo uopće do snimanja ove popularne emisije u Gradišću, i kako idu pripreme za ov televizijski program, što čeka Gradišćance vrijeda u Šopronu, a prik kamerov i hrvatske gledatelje širom sveta?

– Tako smo došli do ove emisije da je gospodin Branko Uvodić prosio Gradišćance i poiskao nas da bi on rado napravio jednu cijelu emisiju samo za Gradišćanske Hrvate. Znamo da pred trimi ljeti je bilo snimanje u Beču, no to je bilo većinom za one Hrvate, ki danas živu u Beču i ki su se iselili iz Hrvatske. Ova naša emisija će biti specijalno izdanje baš za Gradišćance o Gradišćanci. Pokidob u Austriji nije bilo tako velike dvorane, kade bi se moglo ovo organizirati, poiskali su nas na ugarskoj strani i tako smo našli mjesto u Šopronu. MKB Arena je zaistinu spomenuta odluka za ovu veliku priredbu. A Šopron je bivši centar, bivši glavni grad Gradišćanskih Hrvatov, a drugač je i zemljopisno u centru Gradišća. Iz svakoga dijela Gradišća, iz sjevera, do juga, a i iz srednjeg dijela dobro se more zajti tam. Ja mislim da su pripreme u dobrom kolosijeku.

Neki vežu ovu tv-emisiju i sa simboličnim, 480-ljetnim doseljenjem Gradišćanskih Hrvatov na ove kraje, iako smo od toga već puti razgovarali da i u Kisegu postoji povijesni podatak kako su ovdašnji Hrvati morali prije doći...

– Da, to je tako. Dobro znamo međutim i

to, da je ovo jedan simbolični jubilej. 1983. ljeta smo svečevali 450. obljetnicu doseljenja, a i onda se je jur znalo, pak odnidob se je dosta toga i napisalo od povijesnih podatkov, da su Gradišćanski Hrvati i prje jur naselili Gradišće, ali ja mislim, ako smo se jur s tim ganuli tako, neka ta jubilej ostane i nadalje. Naravno, to nigdar nigdor ne more točno reći, kada je simo došao prvi čovik, zato i mislim da 1533. je jedno lipo simbolično ljeto.

Podnaslov ove emisije gluši: Mostovi kulturna. Zašto?

– To je jedan prikgranični projekt Hrvatske televizije, ipak se seli cijeli štab izvan granic, kade im je cilj predstaviti hrvatsku narodnost ka živi u tudjini, med drugimi narodi. To su ti mosti kulture, koji povežu sad u ovom slučaju još i četire orsage: Hrvatsku, Austriju, Slovačku i Ugarsku.

Kako ste došli do odluke koje grupe moru nastupati iz Ugarske u ovom programu i zapravo koji su ti sastavi ki će dobiti ovu sjajnu priliku za predstavljanje?

– Sjeo je skupa Koordinacijski odbor Gradišćanskih Hrvatov, što čini s austrijske

strane Hrvatsko kulturno društvo Gradišće, sa slovačke strane, Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj, a s naše strane Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, i onda smo napravili nacrt, plan za odibiranje društav. Naravno, morali smo gledati na kvalitetu, morali smo se držati jednoga nivoa. U austrijskom dijelu je rasposlano otvoreno pismo, po kom su se mogle najaviti one grupe ke su imale naklanjanje diozimati u ovom programu. Onda smo iz tih svih predlogov, po moću Hrvatske televizije, izbrali one, ke će dobiti konačno mogućnost za nastup. S ugarske strane su to tamburaški sastav Šrabanci iz Koljnofa, takaj su iz Koljnofa ženske tamburašice Lipotice. Kajkavce predstavljaju tamburaši Kajkavci iz Umoka, onde će biti još Ženska vokalna skupina Vesele Gradišćanke iz Unde, nadalje tamburaški sastav Koprive iz Petrovoga Sela i od gradišćanske plesačke sekcije čemo moći viditi skupni tanac, koji je jur izveden na Danu Hrvata u Sambotelu. Ovo je najteže bilo izabrati, pokidob imamo jako dobre folklorne grupe od Petrovoga Sela skroz do Kemlje, zato smo i došli na ideju da svaku aktivnu folklornu grupu na našem području predstavlja jedan par, i za nje je sastavljena skupna koreografija, pomoću Štefana Kolosara.

To znači da onda 8. marcu će mnogi Gradišćanci hodočastiti iz Slovačke, Austrije i Ugarske u Šopron. Koliko mjesta smo mi dobili u redu gledateljev?

– U dvoranu sve skupa stane 1500 ljudi, a ja se ufam da čemo ju dosta dobro napuniti. Jezero ljudi najmanje čekamo, a mi smo sad u dvi županije donesli 400 ulaznicov. Naravno, ako je još potrebno, to se još more prošiti, moremo se minjati s austrijskom stranom, ako eventualno tamo ne progdu cedulje. Važno je da čim već ljudi dođe.

Kako se drži, je ovo velika stvar da konačno je i Hrvatska televizija došla toga spoznaja da tribi iz Gradišća emitirati ovakav program?

– Ja mislim da je velika i dobra stvar da se moremo prezentirati pred hrvatskom javnošću, a što je još važnije da će se prik emisije i hrvatski gledatelji upoznati s činjenicom da Gradišćanski Hrvati ne živu samo u Austriji nego i u Ugarskoj i Slovačkoj!

Razgovarala: Timea Horvat

Kéméjánski folkloráši

Marindan 2013

Tradicionalna šokačka zabava u Santovu

U nizu bačkih prela, balova i pokladnih zabava, u suorganizaciji mjesne Hrvatske samouprave i Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, 2. veljače ove godine u Santovu je priređen Marindanski bal, koji se u povodu blagdana Svijećnice održava od sedamdesetih godina devetnaestoga stoljeća.

Na zabavi, koja je ove godine održana u preuređenoj velikoj dvorani mjesnog doma kulture, okupilo se svega stotinjak gostiju, većinom domaćih, pripadnika hrvatske zajednice i simpatizera. Došli su djelatnici Hrvatske škole, te pripadnici starijih naraštaj, koji se još sjećaju nekadašnjih marindanskih veselja, okupljanja u narodnoj nošnji, u kolu, „u tri kola, jer u jedno ne bi postajali”, uz pjesmu, ples i veselje. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali predstavnici prijateljske Općine Petrijevci iz Hrvatske, predvođeni načelnikom Ivom Zelićem, i načelnik sela József Feigl sa suprugom.

Već po običaju, bal je otvoren marinskrom pjesmom, koju su ove godine izveli gosti iz Hrvatske, Tamburaški sastav „Kočije” iz Narda. Iz godine u godinu brojčano sve manju hrvatsku zajednicu organizatori su nastojali okupiti odličnim kulturnim programom i dobrom tamburaškom glazbom. Nakon poz-

dravnih riječi organizatora i otvorenja bala, uz čestitke svim Marijama, Maricama i Marinima, te drugima koji na isti dan slave svoje imendan, s jedno-satnim programom predstavio se narodnosni KUD „Mohač” koji je oduševio spletom mohačkih šokačkih plesova, podravskim i pomurskim hrvatskim plesovima i s dirljivom koreografijom Veseo i tužan Semartin, a pod vodstvom Stipana Filakovića, rodom iz Santova. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se TS „Kočije” iz Narda, koji je okupljene zabavljao dobrom tamburaškom glazbom, omiljenim narodnim i novim tamburaškim uspješnicama. Za one najustrajnije na kraju se sviralo za dušu, pa je zabava potrajala do sitnih sati.

S. B.

Marko Dekić Bodoljaš

O pokladnom običaju mohačkih bušara

„Poklade su, poklade su, milo janje moje,
Barem da su, barem da su u godini troje...“

(Narodna)
(Epski spjev)

„U čast drevnoga mohačkoga šokačkohrvatskog
bušarskog običaja, koji je na temelju
UNESCO-ove odluke, počev od 2009. godine,
postao dijelom svjetske kulturne baštine“.

21. Gramežljivost turska, Bogu hvala,
I ovog je puta Šugu zavarala,
Te Maricu gurne da j' sirota spala
I bisnoćom lava dere se, urliče,
Da Matiju smlavi i sabljom sasiće.
„Ušikat ē te, sine pasje vire,
Strvinar će da t' srce proždire!“
Riči ubitačne, orijaš izriče,
Al Matija s' mista ne uzmiče,
Al Matija s' mista ne uzmiče.

22. Umisto odgovora, Ture za pas vata,
Dižući ga sebi iznad glave, višto,
Utaman nogama, rukama mlatara,
Sablja mu poleti, na metara dvisto.
I tako, viteški, momče kolo vodi,
Šopne ga o zemlju, po šokačkoj modi,
Al kako je Šuga o zemljicu pao,
U raju se sedmom s' „hurijam“ našao,
Kamen Benin mučki glave mu je stao,
Kamen Benin mučki glave mu je stao.

23. Kad se Matija i sam uvirio
Da je Šuga dušu podlu veće ispustio,
Samom je sebi ovako divanio:
„Nije šteta jer je ljudski podlac bio,
S njime se i Beni, bogme, zatavnilo.
Dobro dilo vično konac krasí,
I tvoja će svića da s' ugasi!
Marica se ljupka meni obećala,
Za virnost joj od svega srca fala!
Za virnost joj od svega srca fala!

24. U Bene se opet sriča izrodila,
Na noge ustaje, poput zmje sike,
Pokvarenost duše i bisnoća gnjila,
Bižući se priti, kerski lajuć klikće:
„Droljice, Marice, sužnja nevistice!
Tvome miljeniku štranga će dotići,
Kao svaki đilkoš, neće je obići!
Ciloga života nek ga kletva prati,
Dva puta izgubih, treći put se plati,
Dva puta izgubih, treći put se plati!“

25. Divojka j' zamrla od tragičnog čina
I obisnih pritnji osvitnika Bene,
Al kad je Matija utišnim ričima
Prigrli na grudi, ljubeć je u zjene,
Šapćuć da ne brine što se mora poći,

I nek mu se nada da će snage smoći,
Iz muvačke Vade po nju skoro doći.
„Želja će se draga, viruj, tada ispuniti
Kad će se sante leda Dunavom topiti,
Kad će se sante leda Dunavom topiti.“

26. Da s' varoškom birovu ulizno dodvara,
O Matiji Beno čudne priče stvara,
Spominjući čak i Maricinog brata
Koji godinama u sužanjstvu pati,
A vrime je da s' iza zatvorskih vrata
I suparnik nađe, da navik upamti:
„Da, u gazdačkom sinu stara mržnja plamti
S' kojom je suludo ukoštat vatati
Jer se može čak i glavom da plati,
Jer se može čak i glavom da plati!“

27. Kraj kovčega koji janjičara krije
Našlo se mnoštvo turskih ulizica,
Turbandžija, bludnika, skitnica,
Ko što je i Beno, mrski poturica
Koji mučki vapi, cilim svojim bićem,
Za osvetom željnom i krvoprolīcem,
I Matiji u vrat, za što deblju štrangu,
Da zemlja pokrije šokačku bitangu,
Da zemlja pokrije šokačku bitangu.

28. I varoški birov našo se kraj odra,
Odat sažaljenje – strašeć se odmazde,
Beno ko poručen, iza njega stade,
Lažno snužden, lica mrka, podla.
„U Marice – reče – odgovor se krije,
Privez'te je amo dok još kasno nije.
Sam ē je prisilit na pravo priznanje,
Di se onaj lupež Šugin krvnik krije,
Kuda je uteklo njeno milovanje,
Kuda je uteklo njeno milovanje!“

29. Birovska šeprtla izdaje naredbu
Da grišnicu s mista prid njega privedu.
I kad se utroje u šest oka nadu,
Promućurni Beno rasplete besedu,
Za života svoga možda baš najsladu:
„Lipotice moja, cvite moj ubavi...“
Al ga strogi pogled smista zaustavi.
„Po zlu sam te, vraže, dobro upoznala,
Bogu hvala što ti nisam ruku dala,
Bogu hvala što ti nisam ruku dala.“

Nastavlja se.

GARA – Hrvatska samouprava i ove godine priređuje tradicionalno i jedinstveno Muško prelo, koje će se održati 2. ožujka u mjesnom domu kulture, s početkom u 19 sati. Za večeru će se pripremiti tradicijski garski ovčji paprikaš, a kao i svake godine, okupljene će zabavljati domaći tamburaški sastav „Bačka“. Ulaznice s večerom 2000 forinta.

BUDIMPEŠTA – Državna knjižnica za strane jezike (OIK) i časopis Barátság priređuju Prijateljsko popodne 6. ožujka 2013., s početkom u 17 sati u prostorijama knjižnice (V. okrug, Molnár u. 11). Otvorit će ga Mender Tiborné, ravnateljica Državne knjižnice za strane jezike, a o časopisu će govoriti urednica Éva Mayer. Prikaz će poprati program književnika raznih narodnosti. Hrvatsku će književnost zastupati pjesnik Marko Dekić, čitanjem svojih djela.

BAJA – Već po običaju, u Župi Svetog Antuna Padovanskog za vrijeme korizme pobožnost Križnoga puta na hrvatskome jeziku moli se u župnoj crkvi svakog petka u 15 sati.

BUDIMPEŠTA – Croatica, neprofitni d. o. o. za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost, poziva Vas na predstavljanje književnog stvaralaštva pisca i pjesnika Marka Dekića Bodoljaša, koje se priređuje 5. ožujka, s početkom u 17 sati, u Croaticinoj dvorani na prvome katu, prigodom 75. godišnjice književnikova rođenja. O književniku će govoriti dr. Mijo Karagić, a u sklopu programa pjesnikove stihove kazuje scenski umjetnik Stipan Đurić.

ŠIKLOŠ – Četiristo milijuna forinti potpore dobiveno je za obnovu šikloške utvrde, kazao je Tamás Mojzes, upravitelj d. o. o.-a za upravljanje utvrde. Za obnovu je dobivena potpora iz europskih izvora, a ni vlastiti udio ne treba dodati. Ovaj put će obnoviti ona pročelja za koja nije bilo dovoljnih sredstava prilikom lanjske obnove.

Trenutak za pjesmu

Igor Šipić

Put dudova

Bože!

Ako je željezna zavjesa vrijeme
Što je tu željezo, a što nevid
Koji se klati i njiše na vjetru
Onkraj propala carstva

U ime ugarskih makova

Komu da predam u ruke

Buket crvenih ruža

Kad se u latice uvukla šutnja

Zeleni ravnice i željezni mûka

Slani zrak

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe priređena je izložba Likovne kolonije «Terasa u Srimi». Skupna izložba sedamnaest autora nosi naslov Slani zrak, a otvorena je 15. veljače u galeriji spomenutoga Kluba. Izložbu je otvorila Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Može se posjetiti do 10. ožujka 2013. dnevno od 10 do 18 sati.

Izložbu je otvorila generalna konzulica Ljiljana Pancirov u društvu Miše Šarošca, voditelja Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe

Otvarajući izložbu, gđa Pancirov je između ostalog kazala: „Drago nam je što radionica okuplja sve naraštaje likovnih stvaralaca – od djece razne dobi do penzionera, te da skladno objedinjuje rad akademskih umjetnika, ali i amatera, onih kojima je umjetnost strast slobodnog vremena.

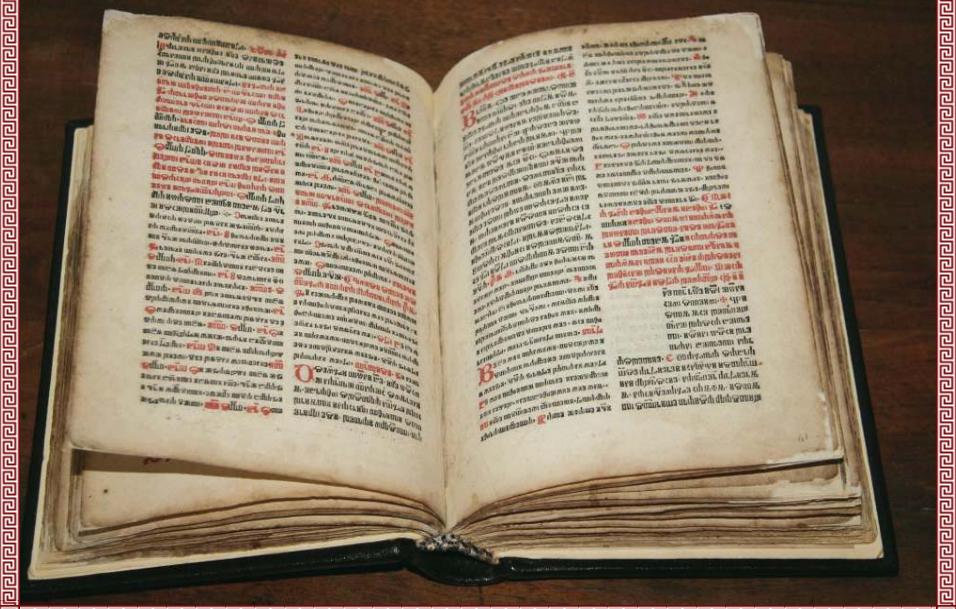
Zahvalni smo umjetniku g. Miklósu Sándor-u što se prihvatio umjetničkog vodstva likovnih radionica. Rezultate toga rada možemo prepoznati u likovnim djelima i ovogodišnjih autora izlagачa koji nas u ovo zimsko vrijeme nostalgično vraćaju na obale Jadrana živošću boja i raznolikošću mediteranskih motiva. Oni su ujedno i najbolji promotori ljeputa Jadrana i mi smo im na tome zahvalni.

koloniji Terasa u Srimi koja okuplja uvažene likovne umjetnike, ali i amaterske stvaratelje već više od sedam godina. Smještena je u dalmatinskom mjestu Srimi. I dosadašnji nazivi skupnih izložaba u Hrvatskome klubu, radova sudionika kolonije, odgovaraju okruženju u kojem nastaju.

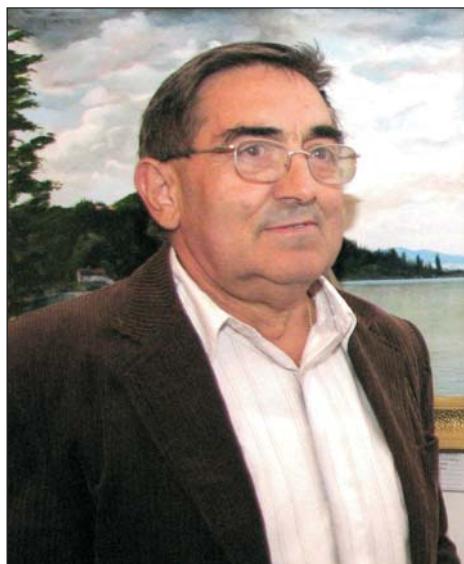
-hg-
Foto: Á. Kollár

BUDIMPEŠTA, PEČUH – U uređivanju profesorce Éve Pócs, u nakladi Balassa 2012, na više od 700 stranica objavljeni su testovi predaja o mitskim bićima Mađara u Karpatском bazenu, među kojima se mogu naći tekstovi i Hrvata u Tilusu (Podravina) i iz Baćina (okolica Kalače). To je, zapravo, 1. broj tiskan pod naslovom *Svijet tekstova madarskog folklora* (A magyar folklor szövegvilága). Drugi svezak na petstotinjak stranica sadržavat će hrvatske predaje iz Mađarske, na dva jezika, naime hrvatski tekstovi bit će prevedeni na mađarski jezik. Izdanje priprema Đuro Franković, a tiskano će biti dogodine. U tom nizu bit će objavljene i srpske predaje iz naše zemlje od istog sakupljača. Pomoću ovih brojnih tekstova moći će se dati odgovor na niz nepoznanica, to jest na opis mitskih bića na ovome srednjoeuropskom prostoru.

Bogatstvo...

Misal po zakonu rimskoga dvora, prva hrvatskom glagoljicovm tiskana knjiga iz 1483. godine

Ovoljetni igrokaz u Hrvatskom Židanu je postavljen na scenu u čast Jakobu Kumanoviću

Neobično se je začela premijera Kazališnoga društva Hrvatskog Židana 17. februara, u nedjelju otpodne. Člani Društva pred samim igrokazom su poiskali grob lani preminuloga tovaruša, glumca, slikara. Uz molitvu su položene kitice, nažgane sviće. – *Mi Židanci*

Brončana plaketa je uručena ženi pokojnoga glumca

znamo da novo ljeto za igrokazače znači premijeru novoga igrokaza. Sada je ovo malo već. Ovo je naša prva premijera prez našega dragoga prijatelja, talentiranoga igrokazača, ljubitelja hrvatskoga jezika Jakoba Kumanovića. Jako nam fali njegova dobrota i mudrost, ali on je i danas med nami, uz ostalo i u njegovi slika, ke morete u pauzi pogledati – tako je govorila u uvodu programa jur u Kulturnom domu redateljica Jadranka Tot. Po ovi riči su se poredali na pozornici zastupnici Seoske samouprave. Štefan Krizmanić, u ime Seoske i Hrvatske samouprave je pozdravio sve nazočne i rekao slijedeće: – Manjina

Spomin-plaketa „Za Hrvatski Židan“ postumno dodiljena Jakobu Kumanoviću

samo onda more ostati ako ima svoju kulturu, ima svoj identitet, ima svoj jezik i toga i brani, jer prez jezika ne more biti. Ja mislim da igrokaz je ta specijalna grana, kade se jako dobro more vježbat i obdržati jezik. Meni je jako draga da od ljeta do ljeta s novim igrokazom se pokažu naši glumci. Ovo ljeto jedan čovik fali iz grupe. Nažalost, on je prošao lani, ali vjerujemo, u duši je i danas s nama. Potom smo od njega doznali da zastupništvo Seoske samouprave jednoglasno je primilo predlog da na osnovi odluke 4/1993. spomen-plaketa „Za Hrvatski Židan“ postumno dodljuje Jakobu Kumanoviću. Brončana medalija

je dovidob bila uručena samo mjesnomu farniku Štefanu Dumoviću i grafičaru ter slikaru, kolezionaru narodnih dugovanj Lajošu Brigoviću. Treće seosko odlikovanje je od židanskoga poglavara ganutljivo prikzela hižna družica Agica Kumanović. Hrvatski Židan s ovim odličjem je htio priznati mno-goljetno djelovanje Jakoba Kumanovića ki se je na različni područji društvenoga žitka zala-gao ne samo za hrvatski jezik nego i za cijelu zajednicu ter svoje naselje. Ovoljetni igrokaz njegovi prijatelji, kolege u glumačkoj prateži, postavili su na scenu na njegov spominak.

-Tih-

Pred igrokazom su člani Kazališnoga društva s farnikom Štefanom Dumovićem poiskali grob lani izgubljenog prijatelja (foto: Petar Horvat)

Premijera židanskoga kazališnoga društva

Weidingerov igrokaz o hrvatstvu danas posebno aktuelan

Kazališno društvo Hrvatskoga Židana svenek je bilo vjerno gradiščanskomu autoru Joški Weidingeru. Iako je ko-to ljetu izostavljen, vrime na vrime se je ova grupa vratila njegovom peru. Za ovoljetnu komediju su ponovo od njega izabrali jedno djelo u dvi čini, pod naslovom *Nij' sve čemerno ča je hrvatsko!* Poučni kusić jako je aktuelan i danas se odnosi na neke naše familije ovkraj i onkraj granic, kade ide za zatajanje hrvatskih korenov, za zanemarivanje hrvatske riči i za silno naglašavanje pripadnosti većinskom narodu, suprot svih povijesnih činjenic i razumnih dokazov. Židanci su ovu premijeru novoga kusića posvetili lani izgubljenom kolegaru, glumačkom talentu Jakobu Kumanoviću. Za redateljskom palicom je opet stala mlada židanska učiteljica hrvatskoga jezika, Jadranka Tot.

„Domovinom zvati moreš cijeli svit, srićan kot i doma nećeš nigdar biti“ – štartao je produkciju s dobro poznatom jačkom, *Selo u Gradišću*, na pozornici mladi pjevački adut

mu je dost. Zato i naručuje kod Caritasa jednu službenku, ka će peljati domaćinstvo i ka vrijedna i dođe u stan, skoro istim prezimenom kot imaju muži. Mirjana Dragušić (Marija

Kralj-Kiss) je Hrvatica iz Bosne i Hercegovine, udovica i jur peto ljetu u Ugarskoj u bigunstvu, zato se dobro pomina i po gradiščanski. Iako govoru da pratež ništ ne pači i važan je človek, gospodar ju nek onda zame upamet,

Hrvatskoga Židana, Marko Šteiner, s gitarom u ruki. I pjesma je služila kot uvod u cijelo pripetene obitelji Dragošić. Ocu Franciju Dragošiću (Ivan Pantoš) vlašći sin Toni (Joško Ravadić) je elementarna nepogoda, prvo kot udovac, drugič kot načelnik i visoki funkcijoner ki će za svoju politiku i dušu protati i apsolutno ne taji da sve odbija i odura va što je povezano s hrvatskim i dođe iz Hrvatske. Tijekom igre pametni poglavar još i većputi istakne da doma se neka pomina gdo, kako hoće, ali u životu ugarska rič ima svoju prednost, kad smo svi mi, ki živimo na ovoj zemlji Ugri, a ne kakovi Hrvati. (Nevjerojatno je ovo u nazoru karakteristično i za neke ljude u naši gradiščanski seli!) Ta govor pravoda se neće viditi ocu Franciju ki uz to da se mora tući zbog ove riči s vlašćim sinom, u penziji mora još doma sve ženske posle riktati iz česa

kad se pripravlja u Špronu sa susjedom, donačelnikom Rudijem Kustrićem (Kristijan Čenar), protivnikom ki stalno prosjači za dvojezične tablice na ognjogasni stan. Glavni junak zaman se bori protiv cuti i srca, prlje ili kasnije mora priznati da se je zaljubio u ženu na kuje i ljubomoran i ka je za svu nesriću još i Hrvatica. Ov pozitivni šok svojega sina, pravoda otac

gleda sa simpatijom. On se i zbog toga veseli da konačno i on more uživati u dani i ura umirovljenikov i veljak najde skupnu rič s Mirjanom ka je po njegovom mišljenju i atraktivna žena. Kad se unuk Petar (Petar Horvat), student prava na zadnjoj godini u Špronu, dođe domon i začme se pominati po hrvatski i najavi da je i njegova voljena Hrvatica, Jelka Dragušić (Mirjana Šteiner) veljak će skupastati slika da je to kći njeve službenke Mirjane. Nemoćnomu domaćinu na kraju pomaže s tanači mudar susjed (Marko Šteiner) ki poznaje ključ uspješne ofenzive u ljubavi, a zna i manire, različite tehnike kuševanja za cilj da se pridobjije žensko srce. Dobra je scena i žen, neprijateljic (Estera Katona i Eva Domnanović) ke se karaju u načelnikovom stanu, ali u tom hipcu kad jim on želji podiliti tanače, njega napadaju. Skoro dvourna predstava je završena s jačkom *Gizdav sam da sam Hrvat*, ka zaistinu dobro paše sadržaju ove komedije. Iako Marija Kralj-Kiss u ulogi Hrvatice iz BiH, prvi put stupi na pozornicu u židanskom teatru, samo joj gratulirati moremo na dobro odigranoj ulogi, uz dva brijalantne glumce. Ivan Pantoš i Joško Ravadić su i ovput dali sa zvanarednim rutinom, senzacionalnim improvizacijama još i većputi temeljiti uzrok publiki za ovaciju i smijanje. Ovom prilikom u židanskom kazalištu gotova nam je lekcija o tom, kako hodi on ki ignorira, prezire i zanemari svoju krv i gene, a i materinsku rič zbog političke karijere. A ono čim se moremo podižiti, čim se moremo ponositi i na što moremo biti gizdavi je i u ovom slučaju hrvatski jezik, naša kultura i jaka tradicija, a naravno, i ovo rijetko igrokazačko društvo koje uspješno širi našu diku i bogatstvo ter naš jerb!

-Tihomir

Mirjana (Marija Kralj-Kiss) s Tonijem (Joško Ravadić) u cvatućoj ljubavi

Maturalne vrpce pečuških krležijanaca

Preljep običaj, čin kojim se učenicima 12. razreda, početkom drugog polugodišta, daje na znanje kako se približava vrijeme zrelosti, mature, koju i nazivamo ispitom zrelosti. Maturanti su osamnaestogodišnjaci, mladi ljudi za koje kažemo kako su stupili u doba punoljetnosti, u kojem su sami odgovorni za svoje odluke, čine i sami oblikuju svoj život. Ovogodišnji maturanti Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže 8. veljače primili su od svojih kolega, učenika 11. razreda maturalne vrpce. Dvadeset i osmero učenika 12. razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže spremaju se za maturu: Klaudia Dorottya Bakonyi, Balázs Bódis, Daniela Botos, Martin Bölkseki, Melanie Budai, János Ivica Bunjevac, Kincső Dea Dragovac, Soma Etmár, Lucija Fenyősi, Mladen Filaković, Ana Gažić, Alexandra Hederić, Natália Hordósi, Tünde Ignácz, Judita Jerant, Marko Jerant, Zsófia

Kalmár, Marko Kovač, Marija Kovačević, Klaudia Kulman, Reka Kuštra, Evelin Matović, Kinga Melcher, Andrija Marko Orlović, Fülöp Sándor, Brigitta Sánta, Nóra Patricia Šimara, Krisztián Dorián Vörös. Njihov je razrednik Bertalan József Veriga ili profesor Berci. Svečanost predaje maturalnih vrpci jedna je od najljepših školskih svečanosti, kada se školska aula napuni gimnazijalcima, roditeljima, prijateljima, nastavnicima. Obraćajući se nazočnima i prije svega maturantima, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je nazočila svečanosti, predavši osobno svakom maturantu poklon-knjigu, zahvalila je u svom obraćanju roditeljima koji su djecu usmjerili u Hrvatski vrtić, osnovnu školu i gimnaziju Miroslava Krleže, usmjerili ih prema učenju hrvatskoga jezika i njegovana hrvatske kulture. Pozvala je maturante da i nakon odlaska iz škole ostanu aktivni članovi

hrvatske zajednice, odazivaju se programima, sudjeluju u njima i kao promatrači i kao kreatori, te pokažu kako nije bio uzaludan uloženi trud u usvajaju hrvatskih vrijednosti na ovim prostorima.

Svečani program uz predaju maturalnih vrpci pripremili su učenici 11A i 11B razreda s razrednicima Janjom Živković Mandić i Oskarom Bollom uz plesnu točku, ples 11 zareda, koju je s njima uvježbao Attila Tarnóczy. U šarolikom programu bilo je glume, pjesme, recitacija i plesa za svakoga ponešto. Govor uime 11. razreda održala je Fanny Bubreg govoreći kako je došlo vrijeme rastanka od zidova škole, hodnika, stolaca i svega što je činilo život u Hrvatskoj gimnaziji u proteklim godinama.

Poželjela je učenicima 12. razreda stalnu povezanost sa školom, gimnazijom koja im je dala snažne temelje i u kojoj su proveli opuštene, bezbrižne i sretne dane. S prigodnim riječima na put najprije prema maturi, a potom i daljnjem životu i radu učenike je ispratio ravnatelj Gabor Győrvári.

Jedanaesti razredi svojim programom završili izvedbom pjesme đakovačkoga Tamburaškog sastava Dyaco naslova Donesite dobrog vina. Za glazbu u auli pečuške hrvatske škole do jedan sat u noći brinuo se Orkestar Juice.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

Nadareni mladi svirači u Lukovišću

Orkestar Drava

Četvrti naraštaj KUD-a Drava utemeljen je 2007. godine na poticaj nastavnice Margite Romolic Ese, listopada 2012. je proslavio svoj petogodišnji jubilej. Gajdaš Pavo Gadanji i njegov vokalni sustav Vunenaš iz Novog Sela i novoosnovani Orkestar Drava sa članovima osnovnoškolcima i srednjoškolcima također su se uključili u rad KUD-a Drava.

Mladi svirači naučili su osnove sviranja u lukoviškoj osnovnoj školi od nastavnika Tibora Kedvesa. Poslije su svoje znanje razvijali samouko. Članovi su Orkestra: Balaž Bogdan – na violinu, Mate Balog – na tamburici, Peter Kertes na kontrabasu i njihov voditelj Josip Lina na harmonici. Harmonikaš Linu svirati je naučio pokojni ravnatelj lukoviške škole Joka Bunjevac. Godine 2012. pridružio im se i Brlobaščanin Andrija Varadi, harmonikaš, koji je dugo svirao u prijašnjoj Dravi. Među dosadašnjih 130 nastupa najvažniji su jubilarni koncert Pave Gadanjija i Vunenaša u Novom Selu prije pet godina,

zajednička koreografija Vesne Velin svih podravskih KUD-ova predstavljena na više mesta – u Barći, Martincima, Lukovišću, Starinu, Sopju i Kisegu. Lijepo uspomene čuvaju o nastupu u Bati na državnoj konferenciji pripovjedaka, o kvalifikaciji narodnih plesača i svirača u Pečvaru, o jubilarnom koncertu Ženske pjevačke skupine „Korjeni“ u Martincima. Stalni su gosti na svim božićnim koncertima, danima sela, podravskim „bučurama“, proštenjima. Na jubilarnom koncertu KUD-a Drava u Lukovišću bili su i oni posebni slavljenici. Više puta su nastupili i u Hrvatskoj, u Sopju, Brezovici, Vlašićima, Legradu, Đurđevcu, Suhopolju, Podravskoj Slatini i Veleševcu. Najveći su uspjeh postigli 2010. kada su osvojili nagradu najomiljenijeg interpretatora u Barčanskoj regiji. Njihov je repertoar vrlo bogat, sviraju pjesme svih naroda u Mađarskoj i u Hrvatskoj.

Tomislav Bunjevac

Zlatna ribica

Hrvatska matica iseljenika – podružnica Rijeka raspisala je i 2013. godine 10. nagradni natječaj književnih i novinarskih radova Zlatna ribica, u kojem mogu sudjelovati učenici hrvatske nastave, te učenici koji u inozemstvu pohadaju i druge oblike organiziranog učenja hrvatskoga kao materinskog jezika. Prošle godine, 2012., Ana Mihaljević, kao učenica 8. razreda mohačke Gimnazije «Károly Kisfaludy», poslala je svoj pismeni uradak na 9. natječaj književnih i novinarskih radova Zlatna ribica 2012. i u kategoriji Pismo dragoj osobi (dobna skupina od 13 do 15 godina) osvojila prvo mjesto. Nju je pripremila prof. Marija Prakatur-Csóka. Neka rečeno bude poticaj svim učenicima koji uče hrvatski jezik u Mađarskoj. Ovogodišnje su teme: Iz daljine slušam riječi domovine (za književne radove) i Običaji kraja mojih preduka (za novinarske radove). Književni radovi mogu biti pisani na hrvatskome književnom jeziku, kao i na svim hrvatskim narječjima i njima pripadajućim govorima. Jedna od ciljeva natječaja jest promicanje hrvatskoga jezika i kulture kao i njihovo što uspješnije usvajanje kod djece koja žive izvan domovine. Rok je za slanje radova 9. travnja 2013., a sve potrebne informacije i prijave za natječaj mogu se pronaći na internetskim stranicama Hrvatske matice iseljenika.

Najbolji radovi bit će nagrađeni, pa će tako učenici u svakoj kategoriji dobiti diplomu i boravak u Ljetnoj školi Hrvatske matice iseljenika.

Drugonagrađeni književni i novinarski radovi dobivaju pohvalnicu. Ostali sudionici dobivaju priznanja za sudjelovanje u natječaju, a svi sudionici dobivaju dar.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava toga grada i ove je godine dodijelila stipendije učenicima i studentima hrvatskoga podrijetla koji su postigli dobre rezultate u učenju. Stipendija u iznosu od pedeset tisuća forinti za deset mjeseci dodijeljena je ovim HOŠIG-ovim gimnazijalcima: Fanni Czine, Jadranki Čepelsigeti, Klaudiji Deli, Bianki Đurin, Esteri Meršić, Ivanu Milkoviću, Dalmi Perak, Andreji Šibalin i Gabrijeli Stummer.

III. Kolinje u Daranju s družinama podravskih Hrvata

U organizaciju Kolinja u Daranju od samih početaka uz Udrugu za javnu kulturu i uljepšavanje sela Daranja, uključena je i tamošnja Hrvatska samouprava, u suorganizaciji s brojnim civilnim udrugama u naselju, kaže za Hrvatski glasnik predsjednik Hrvatske samouprave Ladislav Vertković. Sve je započelo prije tri godine s namjerom stvaranja tradicije. Organizirana je tada prva „Podravsku svinjokolju“. Ona je održana i ove godine, 9. veljače, a organizatori su ugostili više, dvadesetak prijavljenih družina, uz domaće i one pridošle iz prijateljskih naselja, iz Rumunjske, Vojvodine... Šomođski Hrvati, na čelu s Hrvatskom samoupravom Šomođske županije aktivno sudjeluju spomenutom Kolinju, na kojem je i ove godine bilo više hrvatskih družina: Bećari iz Martinaca, Hrvatska samouprava Šomođske županije, družina koju su činili predstavnici četiriju hrvatskih samouprava, iz Daranja, Hobola, Dombola i Tomašina.

Kolinje je počelo u šest ujutro i trajalo 24 sata uz brojne sadržaje za sve naraštaje. Nakon okupljanja družina, otvorenja i obreda „opraštanja od svinja“ uz kušanje kuhanog vina, predstavljanje družina, slijedio je niz programa za sve one koji nisu sudjelovali djelatno Kolinju, dakle za gledatelje, od iskušavanja vještina do zabavnih programa i igraonica za djecu. U poslijepodnevnim satima ocjenjivački sud ocijenio je predstavljena jela koja su pripremile pojedine družine, a potom je slijedilo proglašenje rezultata te dodjela nagrada. Tombola, večera, zabava obilježili su večernji program uz bal na otvorenome uza zvijezde večeri Dupla Kávé i sastav Gigantic. Među mnogobrojnim izvodačima toga su dana

nastupili i učenici martinačke osnovne škole, a Orkestar Vižin s Vesnom Velin pripredio je plesačnicu.

Stigavši u Daranj u kasnim prijepodnevnim satima, naišla sam tek na miris kolinja, obješene kobasicice, meso i pure, kotlove u kojima se kuhalo sarma, ali i na punjenje kobasica kod Bećara iz Martinaca. U šatoru Hrvatske samouprave Šomođske županije svirao je Orkestar

ćen, gdom Kranner iz Potonje, za stolom gosti iz Barće, Virovitice, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, velika je gužva...

Slušajući i gledajući hrvatske družine, saznajem kako po hrvatskim kućama u Podravini još ima kolinja. Ne kolju samo stariji, nego i mlađi, oni koji vole raditi. A nešto se i proda... Hrvatski „okrug“ bio je najvese-

liji s najukusnijim jelima. Orkestar je svirao po željama, tekle su i suze dragosti, u šatorima hrvatskih družina koje su se okupile jedna do druge kako bi svi koji bi ih posjetili imali osjećaj kako su u jednoj maloj hrvatskoj oazi u kojoj se čuje hrvatska riječ i glazba..., kušaju se izvrsni zalogaji, sreću stari znanci, radi se i druži... Mnoštvo se ljudi okupilo toga dana na Kolinju u Daranju, među njima i prijatelji iz Virovitičko-podravske županije koje smo zatekli s gospodinom Ladislavom Vertkovcijem, Ivo Ogujan i Ivo Prepelec. Ivo Ogujan se druži s gospodinom Vertkovcijem još od ranih šezdesetih godina kada su športske nogometne veze gradova Virovitice i Barće bile snažne. Nastavilo se poslovno i ljudsko prijateljstvo koje traje do danas, svakoga se tjedna čuju, vide, posjećuju... Kako kaže gospodin Prepelec, ove godine nisu došli skupno, bili su prošle, i spremaju se sljedeće. Nisu se uspjeli organizirati. Ništa zato, dobro se osjećaju, za njih granica nikada nije bila problem... Andrija Siber i Zoltan Šimara pune kobasicice i „curke“. Dvadeset i vetrogodišnji Andrija iz Martinaca voli „delati“, ima pet krmača, jednog nerasta, „prašćoke“, brava, svinje. Bećari iz Martinaca svinju su dovezli iz njegova svinjca, težila je 130-ak

kilograma. U kotlu se kuha sarma, s golemlim „gombocima“. Međudobno dečki, na čelu sa Zoltánom Vízváriem, znaju što Martinčani žele čuti te udaraju u žice. Teče suza, leti pjesma...

„Džigerica“ s bijelim lukom, mozak, pečenje, kobasicice, curke, sarma... pluća, bubrezi, uši, srce, slanina, čvarci, pa i kolači, žerbo, pogačice...

Tri mađarske družine iz Vojvodine, dvije iz rumunjskog Erdelja, održan je civilni forum, razmjenjuju se iskustva, tu su i gosti iz prijateljskih naselja Székelyderzsa i Székely-múzsna. Daranjski načelnik László Villányi zadovoljan je odazivom, ugodnjem, starim i novim sudionicima, njemačkom, romskom i hrvatskim družinama koje su svojim sudjelovanjem Kolinje u Daranju učinili šarolikijim.

Prošetali smo se vašarom tradicionalnih rukotvorina, zavirili u mnoge šatore te se vraćali našima.

Program III. Kolinja u Daranju ostvaren je s potporom Ureda za razvoj poljoprivrede i regije, programa Leader, Saveza Rinya-Dráva, daranjske Seoske i Hrvatske samouprave, Coop Zrt.-a, i brojnih daranjskih civilnih udruga kojih je u mjestu desetak.

Branka Pavić Blažetin

UNDA – Igrokazačko društvo Petrovoga Sela za povratkom iz Hercegovca i uspješnim nastupom na XIX. Dani hrvatskoga pučkoga teatra, ovu nedjelju će gostovati na Undi. Na poziv tamošnje Hrvatske samouprave će naši kazalištarci, početo od 15 uri, u mjesnom kulturnom domu, prikazati svoju komediju od naslova *Teta Mona iz Arizone*. Na predstavu od tri čini sračno se očekuju svi ljubitelji gradiščanskoga teatra, a i poštovatelji hrvatske riči.

KISEG – Športski klub Hrvatskoga Židana poziva športaše u kuglanju, a i njeve navijače na amatersko naticanje, odnosno Židanski kup, ove subote, od 14 uri, u kišešku kuglanu. Cilj naticanja je populariziranje ove športske grane i osiguravanje mogućnosti za naticanje šikanim kuglačem. Športaši moru se naticati u ženskoj i muškoj personskoj igri, a u svakoj kategoriji budu podiljeni vridni dari, medalje i priznanja. Prijedbu podupira Ugarska olimpijska komisija i Ministarstvo ljudskih resursa.

SAMBOTEL – „Rodjen sam u Željeznoj županiji“ – pod tim naslovom čekaju organizatori na priredbu 1. marcijsu, u petak, od 19 uri u MMIK u Sambotelu, gledatelje na večer ugarske narodne mužike. Zbog česa za nas more zanimljiv biti ov sambotelski petak, to je nastup petrovskoga ženskoga zbora Ljubičica i tamburaškoga sastava Koprive, takaj iz Pinčene doline.

PETROVO SELO – Povodom 90. obljetnice ponovnoga priključenja ovoga južnogradiščanskoga sela k Ugarskoj, uprav na dan velikoga jubileja, 9. marcijsu, u subotu, pozivaju se Petrovičani u kulturni dom na predavanje povjesničara Vincija Kolnhofera, pod naslovom *Trianon i vjerna sela*. Mladi predavač, rodom takaj iz jednoga vjernoga sela Narde, na ovu temu je napisao i svoje diplomsko djelo. Drugi dan, za večernicom slijedi polaganje vijenca kod petrovskoga spomenika Priključenja, a predviđeni su i svečani govor u spomin tadašnjih vjernih domoljubov.

SANTOVO – Na Pepelnici ili Čistu srijedu, 13. veljače, počela je korizma, vrijeme četrdesetodnevne duhovne pripreve za Uskrs. Već po običaju, katolički vjernici u vrijeme korizme svakog petka zajednički mole pobožnost Križnog puta. Vjernici Santovačke župe Uznesenja Blažene Djevice Marije pobožnost Križnog puta mole naizmjениčno, jednog tjedna na hrvatskom, a drugog na mađarskom jeziku. Ako je lijepo vrijeme, pobožnost Križnog puta moli se na kalvariji u mjesnom groblju, a ako je nevrijeme, u župnoj crkvi. Budući da je prvi tjedan bio hrvatski, a drugi mađarski, 1. i 15. ožujka Križni put se opet moli na hrvatskom jeziku.

Ženske fašange

Mi stariji 12. veljače u 14 sati okupili smo se kako bismo po starome katoljskom običaju proslavili Ženske fašange. Jer danas već nije tako kao što je bilo prije, da samo žene idu u planinu i tamo se vesele. Ako bi slučajno navratio neki muškarac, žene bi ga svukle na golo. Tako nijedan muškarac ne bi približio žene.

Žene su dolazile svaka s punom košarkom. Bilo je vina crnog i bijelog, likera, no i kolačića ili fanaka, slatkiša i slanih pogačica, kifala. Neke bi donijele čak i sendviča.

Žene bi pjevale hrvatske i mađarske pjesme. No nemojmo zaboraviti fašange bez maskiranih žena. Stana Horvat i Agika Šipoš još više bi

podigle naše veselje. Žene bi pljeskom čestitale što su se umaskirale kako bi sve bolje bilo.

Naše veselje trajalo je do 19 sati, a zatim smo se s lijepim uspomenama vraćali svojim domovima.

Guganka

Hrvatsko kulturno društvo Gradišće - Društvo gradišćanskih hrvatova u Šapcu - Hrvatski kulturni savez u slovačkoj prezentira javno snimanje televizijske emisije

LIJEPOM NAŠOM

MOSTOV KULTURA - BRÜCKEN DER KULTUREN - KULTÚRÁK HÍDJAI - MOSTY KULTÚR

08.03.2013

19:00 - MKB ARENA
ŠOPRON

Tamburaški sastavi, tancoši i klape iz Gradišća
ŠIMA JOVANOVAC • MAJA ŠUPUT
IVAN ZAK • ANTONIJA ŠOLA
GAZDE • KIĆO SLABINAC

HRC Firma KORNFEIND MEISTERARCHITEKTEN LIJEPOM NAŠOM PPIO FACEBOOK / LIJEPOM NAŠOM U GRADIŠĆU

DRAŽEN PRĆIĆ

Rođen 1. studenog 1967. godine u Subotici gdje je završio osnovnu (Zmaj) i srednju (Gimnaziju), a Pravni fakultet u Osijeku. Napisao jedanaest knjiga, počev od 1992. godine i prvi subotičkih omladinskog romana Moja klinika i ja. Pojedina dela su mu prevedena na engleski, italijanski i mađarski jezik. Autor je i dva kazališna komada: Redefiniranje života i Wild card.

Objavljene knjige:

Moja klinika i ja (1992.), Završni udarac (1997.), Film (1998.), Tajna provincije (1999.), Uzmi sve (2001.), Kolos (2002.), Wild card (2005.), D (2007.), Lijepe stvari (2008.), Come & Back (2010.), Priče o fotografiji (2011.)

Promocija knjige Wild Card (prevedena na 5 jezika) u Come & Back u Budimpešti

Croatica, neprotifni d.o.o.
za kulturnu,
informativnu i izdavačku
djelatnost
poziva Vas na
PREDSTAVLJANJE
ŠPORTSKOG ROMANA
naslova „Wild card“ autora
Dražena Prćića,
koje će se održati **28.**
veljače 2013.
s početkom u 17 sati,
u dvorani na prvome katu
(Budimpešta VI., Ul. Nagymező 68).
Knjigu promovira sam autor.

**A Croatian Kulturális,
Információs és Kiadói
Nonprofit Kft.**
(Budapest VI., Nagymező u. 68. I. em.)
tiszteettel meghívja Önt a
2013. február 28-án
17 órakor tartandó
KÖNYVBEMUTATÓRA.
A multifunkcionális teremben
Dražen Prćić
„Wild card“ című
sportregényét mutatja be.